

Haderslev med dam og fjord.

Årsberetning 2025

Aktiviteter hen over året:

Oktober 2024:

Årsmøde 2024

Blev afholdt d. 30. oktober 2024 på Skrydstrup forsamlingsgård.

På valg var bestyrelsesmedlemmerne Jørn Sørensen og Claus Larsen. Jørn Sørensen modtog genvalg, medens Claus Larsen ikke modtog genvalg. Han ville dog stille op som suppleant.

På valg som suppleant var Kenneth Lund, der accepterede at stille op til valg til bestyrelsen.

Bestyrelsens aktiviteter:

Bestyrelsen holder møde en gang om måneden. I 2025 har der ikke været afholdt bestyrelsesmøde ude i naturen. Der har været en del sager. Både nævnssager men også et nyt tiltag fra kommunens side, hvor kommunen beder om DN's holdning til en aktuel sag/ansøgning, inden kommunen sætter bureaukratiet i gang med udfærdigelse af tilladelse med eventuel dispensation fra gældende lovgivning. Se i tabellen, hvad der har været af begge typer aktiviteter.

November 2024:

Bestyrelsen konstituerede sig umiddelbart efter årsmødet som følger

Formand: Bent Karlsson
Næstformand: Jørgen Clausen
Bestyrelsesmedlem: Anders Holm
Bestyrelsesmedlem: Jørn Sørensen
Bestyrelsesmedlem: Kenneth Lund
Bestyrelsesmedlem: Søren Krab
Suppleant: Claus Larsen

Afdelingen har repræsentanter i følgende råd:

Skovbrugerrådet: Jørn Sørensen

Det Grønne kommunale råd: Bent Karlsson.

Haderslev Fjord og dam: Jørgen Clausen og Bent Karlsson.

Lavbundsjorder udpegning: Jørgen Clausen. Var signaleret afsluttet, men kan måske aktiviseres i forbindelse næste runde under Grøn Trepert

Mobilitetsstrategi for kommunen: Bent Karlsson. Der har været holdt opfølgningsmøder i 2025, hvor politikerne var inviteret med.

§17, stk. 4 udvalg: Jørgen Clausen

Kystvandråd for Haderslev Dam og Fjord: Jørgen Clausen.

Sager DN- Haderslev har behandlet og indgivet kommentarer eller klage over:

Der har været rigtig mange sager over DN's bord til gennemsyn. De allerfleste med en fornuftig afvejning i forhold til naturen.

Der er dog sager, som vi mener, bør afprøves. DN har derfor valgt at indgive klage over nogle sager, som vi mener tilsidesætter den gældende lovgivning. Planklagenævnet (afgørelser efter Planloven) og Miljø og Fødevarer-nævnet (afgørelser efter bl.a. Naturbeskyttelsesloven) er de instanser, som skal afgøre, om kommunen har vurderet rigtigt i disse sager.

De sager, hvor foreningen formodede, at reglerne ikke var overholdt og ønskede klagenævnenes vurdering drejer sig om:

DN-Haderslev - Sager for året 2024/2025

Siden sidste årsmøde i november 2024 har Haderslev-afdelingen haft følgende nye, afsluttede og uafsluttede anmeldelser og ankede sager, hvor afdelingen har anket, gjort indsigelse eller haft særlig interesse:

Landzonesager (Planklagenævnet)				
Anke-dato	Adresse	Angående	Afgørelsesdato i klagenævn	Afgørelse
2023-06-04	Hornsgårdsvej 10	Udhuse over 100m ²	26. sep. 2024	Delvist medhold
2023-11-23	Havvejen 59	Shelter	13. feb.2025	Stadfæstet
2023-11-23	Tonnehøjvej 51	Shelter	13.feb.2025	Stadfæstet
2023-11-23	Bergs Plads	Shelter	10.okt.2024	Stadfæstet
2023-12-05	Diernæsvej 11	Ridebane mm.	17.dec.2024	Delvist medhold
2024-01-01	Stursbølvej 10	Shelter	24.okt.2024	Stadfæstet
2024-01-01	Lindet skov	Shelter	24.okt.2024	Stadfæstet
2024-01-12	Stensbækvej 71	Shelter	30.okt.2024	Stadfæstet
2024-01-29	Stensbækvej 20m	Shelter	12.nov.2024	Stadfæstet
2024-03-19	Slevadvej 1, Ok-senvad	Bålhytte	11.feb.2025	Stadfæstet
2024-05-05	Flovt Bygade 6a	Énfamliehus	18.dec.2024	Stadfæstet
2024-06-10	Krejselvej 45	Bålhytte	21.jan.2025	Stadfæstet
2025-02-03	Diernæsvej 11	Ridebane mm. genoptag		Afventer afgørelse
2025-02-11	Folevej 3	Maskinhus	23.jun.2025	Ændret til afslag
2025-04-01	Christiansdalvej 47	Lade mm.	18.aug.2025	Delvist medhold
2025-10-16	Skovmosevej 7	Orangeri, shelter (ændret ansøgning)		Afventer afgørelse
2025-10-16	Diernæsvej 192 (Dundelum)	Jordtip		Afventer afgørelse
Naturbeskyttelsessager/skovlov (Miljø og Fødevareklagenævnet)				
2023-09-29	Gram Å ved Fole	Shelter (åbesk)	19.dec.2024	Ændret til afslag
2023-10-26	8 strande	Shelters (strandbesk)	13.feb.2025	Stadfæstet
2023-12-05	Diernæsvej 11	Ridebane mm. (søbesk)		Afvist senere genoptaget Afventer afgørelse.
2024-09-07	Kvistrup	Diger (besk. diger)	16.jun.2025	Stadfæstet
2024-09-15	Langkær 15	(§3) Erstatningsareal (Gebysagen)		Afventer afgørelse

2024-03-19	Krejselvej 45	Bålhytte (skov- lov)	04.feb.2025	Stadfæstet
Fredede områder				
Anmeldt mm.dato	Adresse	Angående	Afgørelsesdato/ sagsstatus	Afgørelse
2014-06-16	Hærvejen 10b, 6500 Vojens	Byggeri mv. in- den for fredning ved Stængelmose og Hærvejen	Påbud af 23. decem- ber 2015. Frist om fjer- nelse 01. oktober 2016 blev ikke håndhævet. Jan. 2025 oplyser kommunen. At sagen er overgivet til politimyn- digheden.	Afventer afgø- relse fra Ankesty- relsen
2023-07-24	Gram slotspark	Discgolf	27.jun.2025	Kræver ikke di- spensation

I November 2024:

Digitalt stormøde om Grønne Trepert d. 20. november 2024.

Formanden deltog i mødet. Ikke så oplysende, men med meget store ambitioner. Udtagning af store arealer af landbrugsjord og rejsning af 250.000 ha skov på meget kort tid. Erfaringer fra tidligere tilsvarende stort opslåede tiltag i forhold til naturen, viser, at det vil give store udfordringer – allerede ved sagsbehandlingen. Dertil skal skaffes planter af godkendte provenienser, hvor de allerfleste bevoksninger af eg og bøg, der er godkendte som frøbevoksninger, står i statens skove, som nu er klassificeret som urørt. Dertil skal lægges, at planteskolerne skal bruge 3 år fra frøhøst til levering af de første planter.

Ved repræsentantskabsmødet afholdt i november blev DN's politik om overproduktion fra VE-anlæg i forhold til DK's forbrug vedtaget.

Reelt behøves politikken ikke vedtages på et repræsentantskabsmøde. Den skal kun i høring.

På samme repræsentantskabsmøde fik hovedbestyrelsen magt til at ekskludere medlemmer, som den ikke mener arbejder i DN's interesse. Vi i DN-Haderslev kan frygte, at det vil hæmme den frie debat på de platforme, der er til rådighed i DN-regi.

December 2024:

Ingen bestyrelsesmøde i december.

Afdelingen har fået 5611,22 kr. tildelt fra ISOBRO-puljen. Til brug ved tiltag til fremme for naturen i Haderslev kommune.

I Januar 2025:

Januar starter som altid med en tur i Dyrehaven på Nørskovgård, Danmarks Naturfredningsforening, Naturstyrelsen og Haderslev i bevægelse indbyder til en vandretur.

Fjord og Dam projektet:

Projektet er nu gået ind i fasen, hvor der samles data via vandprøver taget i Dam og Fjord. De første simuleringer over vandbevægelser i fjorden og målinger af saltindhold i sydlige del af Kattegat og Lillebælt.

Der er udsendt 2 videoer om arbejdet med fjorden.

Grøn trepart. Folketinget har vedtaget Grøn trepart, hvis hovedmål er reducere udvaskning af gødning og CO2 reduktion.

Fjord og Dam udvalget vedtog at Grøn trepart føjes til det igangværende arbejde med Fjord og Dam projektet, idet det er de samme personer, der skal involveres – og målet er det

samme. Reducering af udvaskning af gødning og CO2 reduktion
Landbrugsminister Jacob Jensen blev orienteret om arbejdet med Dam og Fjord.
DN-Haderslev havde næstformand med til denne orientering.
DN lokalafdeling Haderslev deltager ikke direkte i Grøn Trepert, idet DN's Sekretariat har udnævnt Kim Quist til koordinator/repræsentant for de tre lokalafdelinger Vejen, Kolding og Haderslev kommuner.

Et §17 stk. 4 udvalg med borgmesteren som formand skal rådgive Teknik og Klimaudvalget om vandmiljø og klima. DN-Haderslevs næstformand er medlem af udvalget.

I skovbrugerrådet er orienteret om omlægning til urørt skov. DN-Haderslev havde et bestyrelsesmedlem med til orienteringen.

Naturstyrelsen orienterede om omlægning af Hytterkobbekov til urørt skov. DN-Haderslev havde et bestyrelsesmedlem med til mødet.

Henvendelse om donation til film kaldet LANDBRUGETS NATUR. Filmen lavet af Isabella Dinero, der i filmen plæderer for, at landbruget skal omlægges til regenerativt jordbrug. Ingen pløjning, ingen gødningstilførsel, ingen kemi og En-og flerårige afgrøder skal blandes. DN-Haderslevs formand var inde og se filmen. En dygtigt drejet film, der giver livet et romantisk og drømmende vinkel.

Det blev besluttet ikke at bidrage økonomisk til filmen.

Vi har igen i år været guider for Københavns universitet og en gruppe landskabsarkitektstuderende. Københavns Universitet sender deres studerende ud i praktiske opgaver, hvor de skal finde løsninger der binder samfundets forskellige ønsker og behov sammen. De havde Gram Å systemet og Kastrup/Tiset enge med klimasikring, natur og landskabspleje som opgaveprojekt.

De ville i den forbindelse gerne have 'DN's input til området. De fik både Gram Å engens historie fra før afvandings og overrislingssystemet og engens funktion medens overrislingssystemet fungerede. Og endelig, Kommunes køb af et konsulentfirma til at nedklassificere engene fra særlig værdifuldt landskab til værdifuldt landbrugslandskab. Udelukkende for at kunne stille vindmøller op i engene.

Dispensationer til sheltere i fredskov. Vi anker. (Afgørelserne stadfæstes i klagenævnet).

I Februar

Samrådsmøde i Kolding 20. februar. Det meste af mødet drejede sig om orientering om Den rolle DN spiller i Grøn Trepert. DN-Haderslev havde to bestyrelsesmedlemmer med på mødet. Som tidligere nævnt er DN-lokalafdeling hængt af arbejdet i Grøn Trepert Lillebælt.

I Marts :

Grønne rådsmøde. Her blev vist en Powerpoint, der gennemgik forventet forløb med Grøn Trepert.

Kystvandråd.

Henvendelse fra et menigt medlem i DN-Sønderborg, der ønsker oprettet et Kystvandråd Lillebælt.

Det bliver ikke aktuelt, idet alle østvendte kommuner i Sønderjylland har fået oprettet hver sit kystvandråd. Gældende for de fjorde og vandsystemer, der ligger i kommunen.

Digitalt stormøde om lokale Trepart. Formanden og et bestyrelsesmedlem deltog.

DN-Haderslev har givet skriftligt oplæg til Grøn Trepert. Her peger vi på de to store vandsystemer, der løber mod vest (Gels å og Nørre Å/Gram å. På de store moser, der ligger omkring højderyggen. Mod øst Haderslev Dam og Fjord med tilhørende tunneldale, samt de ikke dyrkningssikre arealer landbruget dyrker. Endelig, ud mod Lillebælt rummer kommunen en del værdifulde strandenge med høj biodiversitet, der i generationer har været sommergræsset

Det vil kunne give nogle sammenhængende naturarealer. Både øst-vest, men også nord-syd, hvor smeltevand ved sidste istid formede dale og mosestrækninger.

Oplægget er sendt til Kommunen og til Kim Quist som er udpeget til at repræsentere bl.a. DN-Haderslev.

I øvrigt er det forvirrende med de mange udvalg og koordineringstiltag, sekretariatet opret-ter i forbindelse med Grøn Trepert. Baggrundsgrupper, Dialogfora, Følgegrupper og Græsrodsgrupper.

Følgegruppemøde med Trepert Vadehavet. DN-Haderslev repræsenteret ved næstformanden.

I april:

Trepartskoordinering Følgegruppe Vandopland Vadehavet. Næstformanden deltog.

Borger i kommunen har ønsket mulighed for at samle affald på andre tidspunkter, end ved affaldsindsamlingskampagnen. Borgeren har fået tilsendt logovest og andet udstyr til affaldsindsamling.

Henvendelse fra borger om løvfrøer i et område, hvor der planlægges udvidelse af svinestalde. Vi har bedt borgeren, om at videregive oplysningerne til kommunen, så de kan vurdere, om det vil påvirke udvidelsesplanerne.

Henvendelse fra borger om nedlæggelse af natursti ved Hejsager. Borgeren informeret om, at det er Friluftsrådets område, da det handler om adgang til naturen.

Invitation til input til nyt logo til DN.

Fredningsnævnet: Nævnsmøde ved Lerte kirke. Der meddeles dispensation til opsætning af flere klokker/klokkespil ved museet.

I maj:

Trepartskoordinering lokal trepart Følgegruppe Vandopland Vadehavet.

Trepartsinvitation fra baggrundsgruppe og dialoggruppe om tur til besøg ved okkerbekæmpelse og naturgenopretningsprojekt.

Orienteringsmøde med Naturstyrelsen Sønderjylland. Her deltager DN-Sønderborg, DN-Åbenrå og DN-Haderslev. Der udveksles oplysninger om, hvilke sager der arbejdes med og fra Naturstyrelsens side især om planer for publikumsprojekter, urørt skov og NNP planerne.

Vi kunne orientere om en ny praksis fra Haderslev kommunes sagsbehandling. Kommunen sender sager, hvor der er tvivl om der kan dispenseres fra gældende praksis i høring ved Fredningsnævnet.

Fredningsnævnssager sendt i høring. To sager er behandlet. En sag med nedrivning af eksisterende lade ved Gelsbro. Her gives dispensation til nedrivning og bygning af en halvt så stor lade inden for eksisterende sokkel.

En sag ved Stengelmose om udbygning af stuehus ind i Stengelmosefredningen. Her vil Fredningsnævnet ikke dispensere.

§17 stk. 4 udvalget har været på tur for at besøge Lyngsø, hvor man har brugt Phoslock til at binde den fosfor, der er i sedimentet i bunden af søen. Konklusionen ud fra oplysninger fra Lyngsø var, at det ikke kan bruges til at binde fosforen i Hindemøse og Haderslev Dam. Søerne er alt for store.

Henvendelse fra en borger om salg af markvej i Lunding. DN-Haderslev har ikke modtaget orientering om salget. Kommer det i høring, tages der stilling herfra.

Friluftsrådet har henvendt sig om event på Haderslev Dam med Jetski. Der må ikke sejles hurtigere end der kan ros på Haderslev Dam.

Henvendelse fra menigt medlem af DN om kystsikring ved Halk hoved. Medlemmet har henvendt sig til kommunen også. Formanden har været ude at inspicere stedet, men har svært ved at vurdere, om det var reparation af noget eksisterende eller nyanlæg.

Henvendelse fra borger, der bor i Viborg, men var på tur på ved Åstrup. Medlemmet har meldt om store jordstakke og opgravning i et unikt istidslandskab. Formanden opfordrede ham til at videregive til kommunen, men det ville han ikke. Formanden kørte derfor ud for at besigtige stedet. Det viste sig, at være fast gødning (bundfald fra biogasanlæg), som skulle bruges som gødning på marken bag ved. Opgravningen var reparation af dræn.

I juni:

Grønne råds møde. Grønne nabofællesskaber inviterede til event omkring grøn omstilling i form af oplæg gående på såning af blomster, plantning af træer og buske. Det skulle ske ved henvendelse til firmaer og institutioner. Desuden arbejde for regenerativ dyrkning. Ingen ud over Grønne nabofællesskaber meldte sig.

Opstart på Trepartsmøder i kommunal regi. Lodsejere inviteret til orientering om Kommende proces.

Trepartskoordinering lokal trepart. Et møde afholdt i Følgegruppe Vandopland Vadehavet.

Udkast til kommissorium for Kystvandråd Haderslev Dam og fjord.

Haderslev Fjord og Dam projektet har udpeget 58 punkter, hvor der skal foretages målinger af kvælstof og fosfor m. fl. Punkterne er valgt ved forgreninger i åer og bække. Derudover ved rensningsanlæg og udledning af overfladevand fra Haderslev til fjorden.

Kystvandrådet afholder sit første møde. Næstformanden deltog.

Eventuel Naturnationalpark Pamhule. Naturstyrelsen inviterede til orientering om eventuel NNP i Pamhule Sct. Hans aften.

Et menigt medlem af DN Sønderborg har nu via Sekretariatet udtrykt ønske om at deltage i Haderslev Dam og Fjord Kystvandråd. Vi har takket nej til indblanding i lokale forhold.

Invitation til digitalt stormøde om Grøn Trepert d. 19. juni.

Danmarks radio er begyndt at udgive artikler om miljøfarlige stoffer fra andre end landbruget. Blandt andet at erhverslivet har været med til at fastholde miljøministeriet i at bryde miljølovgivningen.

.

I juli

Ferie

I August:

Besvarelse af afdelingsundersøgelse om afdelingens oplevelse af medbestemmelse, demokrati og service fra Sekretariatet.

Naturstyrelse inviterer til høring om tegninger og publikumsfaciliteter ved pumpehuset ved Slivsøen. Afdelingen deltager med 3 bestyrelsesmedlemmer.

Lodsejerninvitation til anden runde af lodsejermøder i forbindelse med Grøn Trepert. Der gås efter de arealer, der udleder mest kvælstof.

Webinar om nye forbedrede retentionskort til brug ved modelberegninger til brug ved udtagning af arealer i forbindelse med udledning af kvælstof. På Geus hjemmeside findes webinarret frit tilgængeligt.

Møde i §17, stk. 4 udvalget: Fremtidens vand og klime. Næstformanden deltog.

Klage over formanden til DN Sekretariatet, for som privat person, at stille sig tvivlende overfor diverse surveys om danskernes holdning til bl. a. NNP og grøn omstilling.

Henvendelse fra Der Nordschleswiger om udtalelse om NNP i Pamhule. Sekretariatet har svaret i generelle vendinger.

Evighedstræ udnævnt på Avnøvej.

Forvaltningsplan urørt skov for Hytterkobbel sendt i høring. Lokalfdelingen har en generel kommentar til alle forvaltningsplaner for urørt skov. En helt overvejende del af de frøbevoksninger af eg og bøg, der er godkendt til frøhøst til skovrejsning ligger i de skove, som Naturstyrelse nu tager ud til urørt skov. Det vil give alvorlige forsyningsproblemer med frø til planter til rejsning af de 250.000 ha skov, der nævnes til Grøn Trepert. Formanden har sendt svar til Sekretariatet.

Invitation til orienteringsmøde om Grøn Trepert Lillebælt d. 3. september. Afdelingen deltog med 3 bestyrelsesmedlemmer. Mødet blev holdt i Åbenrå.

Fole Landsby Vi kan konstatere, at der nu langt om længe er sagsbehandlet nok på Fole landsby's oversvømmelsesproblemer. Kommunen er nu gået i gang med en række tiltag for at afværge oversvømmelserne. Blandt andet forhøjes og udvides dæmningen nord landsbyen.

I September:

En tidligere ansøgning om dispensation fra diverse regler for at opføre et orangeri og shelter forsøges igen, dog med små rettelser. DN-Haderslev anker også den nye dispensation, idet den stadigvæk ikke overholder gældende regler.

En borger klager over DN-Haderslevs anke af et projekt. Vedkommende vil have gennemført, selv om der er i strid med gældende regler på området. Borgeren har sendt klagen til Planklagenævnet, hvor borgeren blandt andet stiller spørgsmålstejn ved næstformandens ret til at fremsende klager i afdelingens navn. Derudover skriver vedkommende, at næstformanden har ført og tabt adskillige retssager. Planklagenævnet har sendt det hele i høring hos Haderslev kommune og DN-Haderslev.

Høringen er behandlet på DN-Haderslevs ordinære månedlige bestyrelsesmøde. Her blev det besluttet, at næstformanden svarer Planklagenævnet på de personlige angreb. At han ikke er bekendt med, at han skulle have haft retssager – vundet eller tabt.

Proceduren er i øvrigt, som i alle andre tilfælde, hvor DN-Haderslev anker eller besvarer sager. Beslutningerne tages på bestyrelsesmødet og der udpeges en person til at anke eller besvare sagen. Alt fremgår af referatet fra det pågældende bestyrelsesmøde.

En sag af ældre dato dukker op igen. Ved Slivsøens sydøstlige hjørne blev der for 2 år siden dumpet rigtigt meget jord fra diverse opgravninger ved fjernvarmeudvidelser. Dumpningen er sket uden tilladelse og i et område, som burde være §3 område. Kun Bræårvej skiller arealet fra et stort §3 område. DN-Haderslev ankede dumpningen, da vi opdagede aktiviteten. Kommunen forsøger nu at skrive sig ud af sagen, ved at påstå, at der slet ikke skal gives en tilladelse til dumpningen. Det er en almindelig regulering af arealet inden for rammerne af almindelig landbrugsdrift. (42.000 m³?)

Møde i Kystvandrådet: Næstformanden deltog.

I Oktober:

Planlægning af årsmødet d. 11. november.

En gentagelse af at bygge redekasser hos Borger på Bæk Nørremark bliver Ikke til noget i år, idet de ligger i byggerod med ombygning af ejendommen.

Afslag på påfyldning af 167.400 m³ ren jord.

16 landzonetilladelser eller afslag. Fra carport, gittermast, skilteopsætning, mobilsendemast til gyllebeholdere.

En række dispensationer til forsøgsoprensning af bundsedimentet i Grarup sø. Bliver det en succes, skal damsystemet fra Tørning mølle og til og med Haderslev dam renses på samme måde

DN-Haderslev har endnu en gang spurgt ind til et ulovligt jordtip ved sydøst enden af Slivsøen. Forespørgslen/anket er sendt til planklagenævnet.

Digitalt DN-stormøde om status på Grøn Trepert.

DN genererede grønne nøgletal for "din kommune".

Henvendelse fra borger om påbud om fjernelse af byggeaffald i §3 område på Årø

Møder i 2025:

5 Ankenævnsmøder.

10 bestyrelsesmøder.

4 Grønne rådsmøder.

2 Kystvandrådsmøder.

2 Møder om Haderslev Dam og Fjord.

2 Møder grøn trepart.

2 Samrådsmøder.

2 Skovbrugerrådsmøder.

1 Sonderingsmøde om Foles oversvømmelsesproblemer.

2 Udnævnelser af evighedsstræer.

Modtagne mails i perioden dec. 2024 til og med okt. 2025.

I DN mail: 254 stk.

Fra kommunen: 703 stk.

Fra Naturstyrelsen: 70 stk.

Fra Kystdirektoratet: 27 stk.

Antal udgående mails er ikke talt op.

Hjemmeside <https://haderslev.dn.dk/>

Facebook <https://www.facebook.com/DanmarksNaturfredningsforeningHaderslev/>